

EUROOPA KOHTU OTSUS

7. veebruar 1979*

Veterinaarkirurgid

Kohtuasjas 136/78,

milles Colmari Cour D'Appel taotleb Euroopa Kohtu poole EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel pooleliolevas kohtuasjas, mille poolteks on:

Ministère Public

ja

Vincent Auer, elukoht Mulhouse'is,

hagejad:

L'Ordre National des Veterinaires de France

ja

Le Syndicat National des Veterinaires

Eelotsust asutamislepingu artiklite 52 ja 57 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president H. Kutcher, kodade esimehed J. Mertens de Wilmars ja Lord Mackenzie Stuart, kohtunikud A. M. Donner, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keefe, G. Bosco ja A. Tuffait,

kohtujurist: J.-P. Warner,

kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

otsuse

1. Colmari Cour D'Appel esitas oma 9. mai 1978. aasta otsusega, mis jõudis Euroopa Kohtuni 14. juunil 1978, kooskõlas EMÜ asutamislepingu artikliga 177 kohtule eelotsuse järgmises küsimuses:

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

„Kas see, kui inimesel, kes on omandanud veterinaararstina tegutsemise õiguse ühes Euroopa Ühenduse liikmesriigis ja kes on pärast seda omandanud teise liikmesriigi kodakondsuse, keelatakse teises liikmesriigis seda ametit pidada, on Rooma lepingu artiklis 52 (artiklis 57 füüsilisest isikust ettevõtjate puhul) sätestatud asutamisvabaduse piiramine?”

2. See küsimus tõstus kriminaalmenetluse käigus, milles käsitleti muu hulgas Prantsusmaal ebaseaduslikult veterinaararstina praktiseerimise küsimust.

3. Süüdistatav, kes oli algselt Austria kodanik, õppis veterinaarmeditsiini Viinis (Austria), seejärel Lyonis ja lõpuks Parma Ülikoolis, kus ta sai 1. detsembril 1956 veterinaariadoktori kraadi (*laurea in medicina veterinaria*), 11. märtsil 1957 sai ta selle ülikooli komisjoni poolt esialgse loa veterinaararstina praktiseerimiseks.

4. See luba anti talle Itaalia 8. detsembri 1956. aasta seaduse üleminekusätete alusel, mille kohaselt saab veterinaarmeditsiini edaspidi praktiseerida isik, kellel lisaks veterinaarmeditsiini doktorikraadile on läbitud ka riigieksam, kuigi enne selle seaduse kehtima hakkamist kraadi saanud isikud ei pea riigieksamat tegema, kui nad esitavad esialgse tegevusloa, mille on väljastanud konkreetse ülikooli vastav komitee.

5. Süüdistatav asus elama Prantsusmaale ja 4. oktoobril 1961 sai ta naturaliseerimise teel Prantsuse kodakondsuse, misjärel ta palus mitu korda, et temale kohaldataks Prantsusmaa 27. novembri 1962. aasta dekreeidi nr 62–1481 sätteid, „milles käsitletakse loomade ravimist ja opereerimist prantsuse kodakondsuse saanud või taassaanud veterinaararstide poolt” (7. detsembri 1962. aasta *Journal Officiel de la République Française*, lk 12014).

6. Selle dekreeidi artikli 1 esimese lõigu kohaselt võib põllumajandusministri käsuga anda loomade ravimise ja opereerimise loa veterinaararstidele, kes on omandanud või taasomandanud prantsuse kodakondsuse ja kellel ei ole Code Rural'i artiklis 340 nimetatud riiklikku doktorikraadi.

7. Sama artikli teises lõigus on sätestatud, et kandidaatide kvalifikatsiooni vaatab üle põllumajandusministri juhitud komitee, kes langetab otsuse ametialase pädevuse ja erialase usaldusvääruse osas. Dekreeidi artiklis 3 on sätestatud, et asjaomastele isikutele ei või luba anda, kui neil ei ole kas mõni Prantsusmaal antud konkreetselt nimetatud kraad või „välismaal antud veterinaariakraad, mille vastavust Prantsusmaal antud kraadile peaks tunnustama eelnimetatud artikli 1 alusel loodud komitee.”

8. Pädev komitee asus seisukohale, et ta ei saa veterinaarmeditsiini praktiseerimise seisukohast tunnustada süüdistatava kraadi vastavust Prantsusmaal antud kraadile. Sellepärast lükati tema korduvad taotlused tagasi, aga ta praktiseeris ikkagi veterinaarmeditsiini, mille tulemusena on teda mitu korda karistatud.

9. Kohtule edastatud küsimusega soovitakse sisuliselt teada, kas asjaomasel isikul oli põhikohtuasja asjaolude aset leidmise ajal kehtinud ühenduse õiguse asutamisvabadust puudutavaid sätteid arvesse võttes õigus nõuda Prantsusmaal õigus tegutseda veterinaararstina, millise elukutse ta oli saanud Itaalias.

10. Siseriiklik kohus viitab olukorrale, kus füüsiline isik, kes on oma elukohajärgse riigi kodanik ja kes nõuab asutamislepingu asutamisvabadusega seotud sätete kohaldamist, et tal lubataks praktiseerida seal veterinaararstina, kui tal ei ole riigi kodanikelt selleks nõutavat kraadi, kuid on teises liikmesriigis omandatud kvalifikatsioon, mis lubab tal pidada seda ametit teises liikmesriigis.

11. Samuti tuleb mainida, et antud küsimus puudutab ajavahemikku, mil diplomite, tunnistuste ja muude kvalifikatsioonide vastastikuse tunnustamist puudutavat asutamislepingu artikli 57 lõiget 1 ei kohaldata veel veterinaararstidele.

12. Seda küsimust reguleeriti hiljem nõukogu 18. detsembri 1978. aasta direktiivis 78/1026, mis käsitleb veterinaariaalaste diplomite, tunnistuste ja muude kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide vastastikust tunnustamist ja mis sisaldab meetmeid asutamisõiguse ja teenuste osutamise vabaduse kasutamise hõlbustamiseks (EÜT L 362 lk 1; ELT eriväljaanne 06/01, lk 81), mida täiendab nõukogu sama kuupäeva direktiiv 78/1027 veterinaararstide tegevust käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (EÜT, L 362, lk 7; ELT eriväljaanne 06/01, lk 87).

13. Neist direktiividest esimese artikli 18 ja teise artikli 3 kohaselt on liikmesriikidel direktiividest teavitamisest alates kaks aastat aega, et kehtestada nende täitmiseks vajalikud meetmed.

14. Sellepärast tuleb vaadelda, kas ja kui, siis mil määral selle liikmesriigi kodanikel, kus nad on asutatud, oli kõnealusel ajal õigus nõuda asutamislepingu artiklite 52–57 sätete kohaldamist eelkirjeldatud olukorras.

15. Neid sätteid tuleb tõlgendada asutamislepingu eesmäärke ja nende paiknemist selle üldises ülesehituses arvesse võttes.

16. Asutamislepingu artikli 3 kohaselt hõlmab ühenduse ühtse turu loomisele suunatud tegevus muu hulgas isikute ja teenuste vaba liikumise takistuste kõrvaldamist.

17. Asutamislepingu artikli 7 kohaselt on selle reguleerimisalas keelatud igasugune diskrimineerimine kodakondsuse alusel.

18. Seega peaks isikute vaba liikumine kaasa aitama sellise ühisturu loomisele, kus liikmesriikide kodanikel on võimalik tegeleda majandustegevusega asutades end või pakkudes teenuseid ükskõik millises kohas ühenduse territooriumil.

19. Mis puudutab asutamisvabadust, siis selle eesmärgi elluviimine toimub esiteks asutamislepingu artikliga 52, milles on sätestatud, et üleminekuperioodi jooksul kaotatakse „järk-järgult piirangud, mis kitsendavad liikmesriigi kodaniku asutamisvabadust teise liikmesriigi territooriumil” ja teiseks, et selline asutamisõigus hõlmab õigust alustada ja jätkata tegutsemist füüsilisest isikust ettevõtjana neil tingimustel, mida oma kodanike jaoks sätestab selle riigi õigus, kus niisugune asutamine toimub.”

20. Kuivõrd artikli 52 otseseks eesmärgiks on tagada üleminekuperioodil kodanike võrdset kohtlemist, siis puudutab see ainult iga liikmesriigi teiste liikmesriikide kodanikke (ja saabki vaid neid puudutada), sest vastuvõtva liikmesriigi kodanikele kohaldatakse juba määratluse tõttu kõnealuseid eeskirju.

21. Ent asutamislepingu artiklite 54 ja 57 sätetest võib järeldada, et kodanikega võrdse kohtlemise eeskirja kohaldamisega üksi asutamisevabadust ei taga, sest alles jäävad kõik vastuvõtva liikmesriigi kodakondsuse puudumisega mitteseotud takistused, eelkõige need, mis on seotud erinevates kohase ametialase kvalifikatsiooni omandamist käsitlevates siseriiklikes seadusandlustes sätestatud tingimuste erinevusega.

22. Eesmärgiga tagada täielik asutamisevabadus on asutamislepingu artiklis 54 sätestatud, et nõukogu koostab üldise programmi olemasolevate asutamisevabaduse takistuste kaotamiseks ja artiklis 57 on sätestatud, et nõukogu annab välja direktiivid diplomite, tunnistuste ja muude kvalifikatsioonitõendite vastastikuse tunnustamise kohta.

23. Nii asutamislepingu artiklite 54 ja 63 rakendamisel 18. detsembril 1961 koostatud üldiste programmide (EÜT inglisekeelne eriväljaanne, teine seeria, IX lk 3 ja 7) kui ka nende programmide elluviimisel välja antud direktiivide üldisest ülesehitusest on näha, et asutamisevabaduse ja teenuste osutamise vabaduse isikute suhtes kohaldamise (*ratione personae*) ala määratakse igal juhul asjaosaliste kodakondsust arvesse võtmata.

24. See idee on eelkõige diplomite, tunnistuste ja muude kvalifikatsioonide vastastikuse tunnustamise mõjuga seoses kooskõlas asutamislepingu artiklis 7 sätestatud üldise eeskirjaga, et asutamislepingu kohaldamisalas on keelatud igasugune diskrimineerimine kodakondsuse alusel.

25. Mis puudutab veterinaararstina tegutsemist, siis seda ideed kinnitas täielikult deklaratsioon, milles on käsitletud direktiivide kohaldamisalasse jäävate isikute mõistet ja mis sisaldus nõukogu selle istungi protokollis, kus võeti vastu direktiivid diplomite vastastikuse tunnustamise ning veterinaararstide tegevust käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta.

26. Deklaratsioonis on sätestatud, et „nõukogu kinnitab, et asjaomase liikmesriigi ja teiste liikmesriikide kodanikele tuleb asutamisevabadust võimaldada samadel tingimustel, mis kehtib ka teiste direktiivide puhul”.

27. Nii kohtule saadetud küsimuses kui ka siseriikliku kohtu otsuse põhjendustest nähtub, et kohus soovib samuti teada, kas see, et asjaomane isik omandas prantsuse kodakondsuse naturalisatsiooni teel pärast Itaalias kraadide ja kvalifikatsiooni saamist, mõjutab vastust esitatud küsimusele.

28. Asutamislepingus ei sisaldu sätet, mis selle kohaldamisalas võimaldaks kohelda liikmesriigi kodanikke erinevalt sõltuvalt selle riigi kodakondsuse saamise ajast ja viisist, kui neil on ühenduse õiguse sätetele toetumise ajal ühe liikmesriigi kodakondsus ja kui lisaks sellele on täidetud kõik teised asjaomase eeskirjaga seotud tingimused.

29. Seega, kui hinnata ühe liikmesriigi kodaniku õigusi nii enne kui ka pärast eelnimetatud direktiivides nimetatud tähtaega, siis ei ole liikmesriigi kodaniku staatuse saamise kuupäeval mingit tähtsust, kui tal on see olemas ajal, mil ta taotleb ühenduse õiguse kohaldamist enda suhtes, sest selle õiguse kasutamiseks peab ta olema liikmesriigi kodanik.

30. Eeltoodud kaalutlustest nähtub, et asutamislepingu artiklit 52 tuleb tõlgendada nii, et enne tähtpäeva, mil liikmesriigid olid kohustatud võtma 18. detsembri 1978. aasta direktiivide 78/1026 ja 78/1027 järgimiseks vajalikud meetmed, ei saa liikmesriigi kodanikud sellele sättele mingil tingimusel toetuda liikmesriigis veterinaararstina tegutsemise osas, vaid peavad tuginema üksnes siseriiklikes õigusnormides sätestatule.

31. See vastus ei mõjuta kuidagi eelmainitud direktiivide mõju alates ajast, kui liikmesriigid pidid neid täitma.

Kohtukulud

32. Prantsuse Vabariigi ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kulusid kohtule esitatud arvamustele ei hüvitata.

33. Kuna käesolev menetlus on põhikohtuasja poolte jaoks üks osa siseriikliku kohtu menetluses olevas kohtuasjas, siis langetab kohtukulude kohta otsuse siseriiklik kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastates talle Colmari Cour D'Appel'i poolt 9. mai 1978. aasta otsusega edastatud eelotsuse küsimusele, otsustab:

Asutamislepingu artiklit 52 tuleb tõlgendada nii, et enne tähtpäeva, mil liikmesriigid olid kohustatud võtma 18. detsembri 1978. aasta direktiivide 78/1026 ja 78/1027 järgimiseks vajalikud meetmed, ei saa liikmesriigi kodanikud sellele sättele mingil tingimusel toetuda liikmesriigis veterinaararstina tegutsemise osas, vaid peavad tuginema üksnes siseriiklikes õigusnormides sätestatule.

Kutcher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Donner Pescatore

Sørensen O'Keefe Bosco Tuffait

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 7. veebruaril 1979. aastal Luxembourgis.

A. Van Houtte

H. Kutcher

Kohtusekretär

President